

WSTĘP

Prezentowany zeszyt jest zbiorem artykułów będących podsumowaniem kolejnego etapu badań prowadzonych w Zakładzie Ekonomiki Regionalnej i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego. Jest on drugą z kolei publikacją zbiorową¹, przedstawiającą szeroko pojętą problematykę rozwoju lokalnego i regionalnego. Poruszane w tomie tematy koncentrują się na następujących zagadnieniach:

- transformacji gospodarki polskiej w kontekście procesów globalizacji i integracji europejskiej;
- władz lokalnych, ich kompetencji i posiadanych instrumentów oraz możliwości prowadzenia niezależnej polityki rozwoju;
- regionalnych i lokalnych uwarunkowań tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw oraz procesu powstawania środowiska przedsiębiorczości i lokalnych systemów produkcyjnych;
- ochrony środowiska.

Przekształcenia gospodarki polskiej to zadanie trudne i skomplikowane. Ich celem jest włączenie jej w globalny system produkcyjny i integracja z gospodarkami Europy Zachodniej. Problemom tym jest poświęcona pierwsza część opracowania, poruszająca ogólną problematykę transformacji ekonomii polskiej w kontekście procesów globalizacji i restrukturyzacji w Europie. Pierwszy artykuł autorstwa A. Jewtuchowicz jest teoretyczną prezentacją współzależności między rozwojem terytorialnym a rozwojem gospodarczym, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzennych zachowań przedsiębiorstw.

Dwa następne dotyczące możliwości i powstających ograniczeń rozwoju polskiej gospodarki oraz sprzeczności ujawniających się w procesie transformacji zostały napisane przez pracowników Uniwersytetu Montpellier III, współpracujących z Zakładem od pięciu lat. Przedmiotem wspólnych, polsko-francuskich badań są warunki powstawania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz możliwości tworzenia się środowiska przedsiębiorczości.

¹ Zob. *Rozwój lokalny i regionalny w okresie transformacji gospodarki polskiej*, red. A. Jewtuchowicz, Zakład Ekonomiki Regionalnej i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, Łódź 1993.

Spostrzeżenia i refleksje kolegów francuskich są owocem przeprowadzonych badań i studiów związanych z restrukturyzacją i tworzeniem nowego ładu gospodarczego. W pierwotnej wersji artykuły te były pisane dla czytelnika francuskiego i – obok uwag i sugestii dotyczących sposobów transformacji gospodarki Polski – prezentują spojrzenie obcokrajowca widzącego nasze problemy z innej perspektywy, co jest dla nas szczególnie interesujące.

Druga część pracy zbiera artykuły poruszające uwarunkowania rozwoju lokalnego. Głównym przedmiotem rozważań jest gmina, jej rozwój i funkcjonowanie. Utworzenie w 1990 r. samorządów terytorialnych było jedną z najważniejszych zmian systemowych. Bez podziału kompetencji między różne szczeble zarządzania niemożliwa jest praktycznie jakakolwiek polityka regionalna i lokalna. Gminy otrzymały uprawnienia i instrumenty pozwalające jej prowadzić własną politykę. Wielu specjalistów twierdzi jednak, że nie są one ani wystarczające, ani odpowiednie do zadań, jakie władzom samorządowym zostały powierzone. Problemy te są przedmiotem rozważań trzech pierwszych artykułów. A. Nowakowska i A. Cymerman zajmują się analizą podstaw prawnych i ekonomicznych działalności samorządów terytorialnych, kładąc nacisk na dwie podstawowe dziedziny: budżety i plany. W trzecim opracowaniu N. Joachimiak podejmuje próbę zbadania możliwości gospodarowania gruntami w gminach wiejskich. Dwa kolejne są rezultatem badań możliwości rozwoju małych gmin województwa radomskiego i łódzkiego. Całość kończy część poświęcona ekologicznym problemom rozwoju miast i gmin.

Aleksandra Jewtuchowicz